

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioannis Azorii Lorcitani, Societatis Iesv Presbyteri Theologi, Institutiones Morales

In Quibus Vnivers[ae] Quaestiones ad Conscientiam recte aut prauè
factorum pertinentes, breuiter tractantur

Azor, Juan

Coloniae Agrippinae, 1612

22 De contractu fideiussionis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-14014

De Contractu Fideiussionis.

CAPVT. XXII.

DE fideiussoribus extat titulus .21. lib. 3. Infir. & Digellorum lib. 26. est titulus. 7. de Fideiussoribus, nominatoribus & hereditibus tutorum, & curatorum: & Digellorum lib. 46. est titulus primus, De Fideiussoribus, & mandatoribus, & Codicis lib. 8. extat titulus. 41. De Fideiussoribus, & mandatoribus.

Notandum primum, Fideiussorem esse, qui pro alio fidem suam obligat, & fide sua, hoc est, periculo suo esse iubet, quod alius debet creditori.

Vnde in iure civili Mandator etiam appellatur. Sed proprie mandator est, cuius mandato contrahitur obligatio, vt si mandem Titio, vt det tibi mutuo 100. nummos aureos. Proprie vero Fideiussor est, qui pro alieno debito fidem suam obstringit, ita vt principali debitore non soluente, ipse satisfacere creditori teneatur, vt ait Glossa. in l. si uerò non remunerandi. §. si post creditum, ff. mandati. fideiussor generaliter comprehendit mandatorem, constitutorem, & promissorem: at uero proprie hæc quatuor differunt: nam mandator solum accipitur ante obligationem, vt dicitur in l. §. supra citatis, nisi in casu, qui ibi subicitur, & in l. si mandauero tibi. §. interdum. ff. mandati. constitutor uero non obligatur, nisi præcedat obligatio constituta. l. 2. C. de constitut. pecun. promissor autem in se suscipit in totum obligationem, fideiussor accipitur ante & post obligationem. Institutus. de fideiussoribus §. fideiussor, & non in totum, sed principali non soluente transferretur in se obligationem.

Secundo, Notandum huiusmodi contractum esse Reipublici uilem, quoniam multi pecuniis indigent, quibus nunquam mutuo pecunie darentur, nisi alius pro ipsis fideiuberet.

Item multæ emptiones credita pecunia fieri non possent, nisi alius pro emptore fideiussor esset. Item fideiussor eo ipso est allecurator: nam suscipit in se obligationem allecurandi debitum, quod est creditori soluendum.

Tertio est notandum, duplicem esse fideiussionem. Vna est iudicialis, altera extrajudicialis. Iudicialis est eum quis reus carere detentus ob causam criminalem, liberatur a carcere dato fideiussore, qui se obligat ad redadendum eum in carcerem post certum tempus à iudice constitutum: extrajudicialis est, cum quis fidem suam obligat, se creditori soluturum, si principalis debitor non soluerit.

Quarto notandum, fideiussorem dupliciter se posse obligare.

Primo tanquam principalis debitor se obligat, ita vt ex æquo ipse & principalis debitor sint obligati: & tunc creditor liberam habet uoluntatem exigendi debitum primo loco à fideiussore, principali debitore non requisito.

Secundo se obligat fideiussor, non tamen, vt principalis debitor ex æquo, sed solum vt teneatur debitum soluente, principali debitore non soluente.

Notandum est iure uetere electionem habebat creditor, quem uellet primo conuenire, nempe fideiussorem, uel reum. l. iure nostro. & l. non recte. C. de fideiussor. sed postea iure nouo correctum est ius, vt creditor non possit conuenire primo nisi reum, quando reus est præsens, & soluendo: si tamen est reus absens, uel non est soluendo in totum, uel ex parte, tunc in subsidium conuenitur fideiussor. Authentici. præsentis. C. de fideiussoribus, quod si fideiussor petierit tempus, vt præsentet reum in iudicio, & primo conueniatur reus, ei datur tempus à iudice, intra quod præsentet reum, quo elapso cogitur fideiussor satisfacere,

& ceduntur ei actiones à creditore contra reum. Hodie tamen fideiussores communiter renunciare solent huic iuri. Authentici. hoc ita. C. de duobus reus stipulandi. & renunciant constitutioni, quæ incipit. Dini. Adriani. C. de constituta pecunia.

Ex dictis sequitur, vt fideiussor ex natura contractus se habeat ex parte debitoris, quoniam se obligat ad soluendum creditori pro debitore.

Dubium, quis possit fideiubere pro altero? Respondetur, solum eum, qui liberam suorum bonorum administrationem habet: unde opus est, vt habeat propria bona; item vt ea sint sufficientia ad satisfaciendum pro debito, & pro damnis, quæ passus est creditor culpa principalis debitoris non soluente.

Item dicitur, (vt habeat liberam administrationem suorum bonorum,) hoc est, non prohibitam lege aliqua humana, uel iudicis sententia.

Vnde filius familias, nisi habeat peculium castrense, uel quasi castrense, non potest esse fideiussor sine consensu patris, pupillus sine tutore, minor sine curatore: amentes & furiosi non possunt pro alio fideiubere, item nec Religiosus.

Dubium secundum, An clericus possit esse fideiussor pro laico? Respondetur aliqui, frequentes non posse, aut si mel, aut iterum, uel tertio posse; quoniam in cap. 1. De Fideiussoribus solum prohibetur, ne fideiussionibus inferuiat clericus: inferuare autem, frequentiam denotat. Sed dicendum est.

Primo, clericis in uniuersum esse prohibitum fideiubere pro laicis, ut constat ex cap. Te quidem. et. q. 1. Glossa ibidem. Hostien. Andreas. Abbas in e. eo quidem, de fideiussoribus, Syluester in uerb. Fideiussor, q. 3.

Secundo, si clericus pro laico fideiubeat, peccat quidem, cum sit illi prohibitum: sed fideiussio tenet, ut colligitur ex e. pruenit, & c. constitutus, de fideiussoribus. Glossa. cap. citato communiter recepta.

Tertio, clericus, si pro laico fideiubeat, ex necessitate uergit, nimirum, quia non est alius, qui uelit aut possit fideiubere, & laicus mul. um indiget, tunc non peccat, Glossa. cap. citato.

Quarto, non est prohibitum clerico fideiubere pro alio clerico, uel Ecclesia, Hostien. Andre. Abbas. Glossa, & Syluester locis citatis.

Quinto, cum clericus est fideiussor pro alio, obligat se ad satisfaciendum pro eo ex bonis suis patrimonialibus. Si queratur, an possit se obligare ad satisfaciendum ex fructibus Ecclesiastici beneficii, quos facit suos? Respondetur duas esse opiniones.

Prima assentit non posse, sic Archidiaconus in c. statutum de rescriptis in 6. ut refert Syluester loco citato.

Alter uero ait eum posse. Sic Hostien. Andre. Abbas. Glossa, & Syluester supra citati. Et hæc opinio est sequenda.

Dubium tertium, An Religiosus, uel Abbas regularis possit esse fideiussor pro alio? Respondetur non posse nisi ex consensu expiello, uel implicito maioris partis, capituli, & superioris seu facultate, c. quod quibusdam, de fideiussoribus, qualis esset consensus, si res esset parua. Angelus, & Syluester locis citatis, alioqui non tenetur contentus pro eo respondere, uel satisfacere, nisi forte in utilitatem domus manifestè constiterit redundasse, ut dicitur in e. quod, quibusdam, citato.

Dubium quartum, An uxor possit fideiubere pro viro? Respondetur non posse, l. 2. ff. ad Senatuseonsultum Velleianum, Syluester uerb. Fideiussor. qua. 2. Angelus, nu. 4. Sed an possit pro alio, est difficultas. Respondetur, non posse, nisi in sex casibus, quos recenset Syluester, & Angelus, nimirum. 1. quando fideiubet de precio dando, ut quis seruum manumittat. 2. quando de dote alicuius mulieris. 3. quando scienter renunciat beneficio Senatuseonsulti, Velleiani. 4. quando accipit precium, uel aliquid loco pretij pro fideiubendo. 5. quando in fraudem, ut decipiet

fidei.

fide iubet. 6. quando pignus, vel fideiussorem ex alio dedit. Si quæras, an sit vxor pro viro fideiubeat, sit valida fideiussio? Respondetur non esse validam, *ut ait Syluester & Angelus*: Si secundo roges, An obligatio fideiussoris transeat ad hæredes? Respondetur, transire. *Sylu. q. 5. Angelus, n. 3. ex l. potest accipi ff. de fideiussio.*

Dubium quintum, An fideiussor licite possit exigere precium à debitore pro fideiussione? Duz sunt opiniones. Prima asserit esse vsuram exigere, quoniam fideiussor soluendo creditori pro debitore, nihil aliud facit, quam mutare debitori pecuniam, quam soluat creditori: nam quando fideiussor soluit pro debitore, semper manet obligatus debitor ad soluendum ipsi tantundem, quantum pro debitore soluit creditori. Ergo si precium exigat pro fideiussione, perinde ac si lucrum accipiat ex mutuo. Sic sentit Anania, *cap. fin. De Vsuris, questio. 12.* Altero opinio asserit esse licitum, atq; hæc est opinio communis Iurisconsultorum, Canonistarum, Theologorum. *Sic Antonius, par. 2. titu. 1. c. 7. §. 45. Caietanus 2. 2. questio. 78. artic. 2. ad 4. Sotus, libr. 6. de Iustitia. questio. 1. artic. 2. Conradus de contrahibus. quest. 40. Medina. De rebus restituen. quest. 4. ad 1. Angelus verb. Fideiussor. num. 20. Sylu. quest. 17. Tabiena quest. 12. Couarruuias, libr. 3. Variarum resolut. ca. 2. memb. 6. ubi citat Bartolum, Paulum, Decium & alios, Nauar. in Manuali. ca. 17. num. 285.* Hæc opinio est vera, quoniam huiusmodi lucrum siue precium non exigitur ex mutuo, quo fideiussor soluendo pro debitore pecuniam ei mutuet, sed ex obligatione, qua se obligat ad soluendum pro debitore, & qua se obligat ad mutuandum ipsi debitori, vt habeat pecuniam, qua suo creditori satisfaciat huiusmodi autem obligatio est pretio æstimabilis, ergo fideiussor non tenetur gratis hanc obligationem suscipere pro debitore.

Dubium sextum, An quando fideiussor in fideiubendo nullum periculum incurrit iacturæ, nec molestiam, aut laborem patitur, licite possit precium exigere pro fideiussione? Duz sunt opiniones: Prima, ait, non esse licitum, quia tunc gratis hoc opus fieri debet. *Sic Syluest. & Angelus.* Secunda opinio ait esse licitum. *Sic Sotus, Caietanus & Medina,* & hæc opinio est verior, quoniam fideiussor non exigit pretium & lucrum propter periculum iacturæ, vel damni sui, vel propter laborem & molestiam in soluendo pro debitore, vt putant Angelus, & Syluester, sed propter obligationem, quam in se suscipit ad soluendum pro debitore, quæ obligatio cum civilis sit, est pretio sua natura æstimabilis, etiam absque vilo periculo existente, sicut obligatio, qua quis se obligat alteri ad mutuandum ei, quando mutuo indigeat: & obligatio, qua presbyter se obligat ad celebrandum certo loco aut certis temporibus, est pretio æstimabilis. Si quæras, an aliquando sit illicitum fideiussori precium exigere à debitore pro fideiubendo? Respondetur, aliquando esse illicitum & contra iustitiam, eo quod fraus & dolus committatur. V. g. Titus creditor non vult suam pecuniam credere Sempronio, nisi Sempronius constituat fideiussorem Paulum, & Titus cum Paulo paciscitur, vt precium pro fideiubendo accipiat à Sempronio, vt inter ipsos Titium & Paulum diuidatur, hic enim est manifesta fraus & iniustitia. Item è contrario, si Paulus cum Titio creditore conueniat, aut pecuniam Sempronio non credat, nisi petendo ab eo, vt Paulum fideiussorem constituat, & Paulus rogatus à Sempronio, vt pro eo fideiubeat, precium exigit: etiam hic est manifesta fraus. Si 2. quæras, an creditor licite possit aliquid exigere pro fideiussore, vt ipsum liberet ab obligatione, qua se obstrinxit fideiubendo pro debitore? Respondetur posse licite exigere, si dubia sit solutio debiti, quam debitor tenetur facere creditori. Si tamen certa sit debitoris solutio, ita vt nullum periculum immineat fideiussori, tunc non est licitum. *Sic Couarruuias, libr. 3. Variarum resolutionum, cap. 2. nu. 6.*

Dubium septimum, An creditor possit cum debitore conuenire ea lege, vt precium, quod ipse debitor fuisset aliqui soluturus, V. g. Titio fideiussori, sibi reddat ex eo quod liberet eum ab onere constituendi Titium fideiussorem?

Respondetur, esse illicitum, & vsurarium, quoniam licet ex mutuo reponat, nam creditor non potest absque vsu labe esse fideiussor, vel assurecurator pro debito suo, *vt supra diximus. c. De Affectibus.*

Dubium octauum, In quibus casibus fideiussor teneatur satisfacere creditori pro debitore principali, Respondetur, teneri. Primo, quando debitor non est soluendo. Secundo, quando debitor est absens, & commode absque detrimento, aut difficultate conueniri non potest. *Angelus, nu. 13. & Sylu. quest. 10.*

Dubium nonum, In quibus casibus creditor licite possit exigere debitum à fideiussore. Respondetur, posse Primo, quando debitor principalis non est soluendo. Secundo, quando commode debitor conueniri non potest, eo quod sit absens. Tertio, quando fideiussor renunciauit suo iuri, nimirum si expresse constituit se principalem debitorem, & renunciauit omni beneficio, & iuri sibi à lege concessio, vt passim hodie solet. *Angelus, Syluest. loco supracitato Abbas, in c. peruenit de fiduiss.*

Dubium decimum, An principalis debitor teneatur resarcire damna, quæ passus est fideiussor, eo quod pro ipso satisfecerit creditori? Respondetur, teneri ad resarcienda ea damna, quæ fideiussori contingunt ob culpam ipsius debitoris. V. g. si debitor, cum posset commode satisfacere creditori, noluit, & ob hoc cogitur fideiussor soluere creditori cum expensis, aut cum iactura & detrimento suorum bonorum, tunc debitor tenetur resarcire huiusmodi expensas & iacturam. Si tamen damna fideiussor patitur absque vlla culpa debitoris in satisfaciendo creditori pro eo, tunc debitor non tenetur huiusmodi damna resarcire, sed solum tenetur reddere fideiussori tantundem, quantum erat principale debitum, quod pro ipso fideiussor soluit creditori. *Syluester, qua. 12. Angelus nu. 15.*

Dubium vndecimum, An teneatur debitor soluere vsuras, quas soluit fideiussor, aut se solutum promissit creditori. Respondetur, huius dubij solutionem colligi facile posse ex dubio precedenti. *Syl. q. 13. Angelus, nu. 10.*

Dubium duodecimum, An fideiussor maneat obligatus termino solutionis prorogato à creditore in fauorem debitoris? Respondetur, si fideiussor erat obligatus pro debitore ad certum tempus, tunc non manet obligatus solutionis termino prorogato. Si tamen erat obligatus simpliciter, tunc semper manet in eadem obligatione, quantumuis creditor proroget tempus solutionis in gratiam debitoris. *Angelus nu. 17. Sylu. q. 17.*

Dubium decimum tertium, An fideiussor ante tempus solutionis debiti possit licite agere contra debitorem, vt liberet eum ab obligatione? Respondetur, non posse nisi in quatuor casibus, quos racoeset Glossa in c. fin. De fideiussoribus. *Angelus, nu. 18. Sylu. q. 15.* Primus est, si fideiussor in obligatione diu, hoc est multo tempore stetit. Secundus, si post fideiussionem debitor bona sua incipiat dissipare, vel ad inopiam vergere. Tertius, si fideiussor super fideiussione condemnatus fuerit. Quartus, si ab initio de hoc inter eos conuenient: pro his casibus citat Glossa leges ex iure civili: qui casus habentur in c. fina. de fiduiss.

Dubium decimum quartum, An fideiussor, qui promissit se reum Titium exhibitum, liberetur ab huiusmodi obligatione, si Titus, pro quo fideiussor, post fideiussionem ob commissum capitale crimen fuerit condemnatus, vel proscriptus, vel aufugit. Respondetur, eum liberari, nisi ipse fuerit in dolo, vel lata culpa perpetrati criminis. *Sylu. quest. 6. Tabiena Fideiussor. q. 5.*

Dubium decimum quintum, An si ego per literas, aut verba mandati Titio, vt pecunias creditas, vel mutatas daret Caio, obliger eas soluere, si Caius non sit soluendo? Respondetur, in conscientia me teneri ad eas soluendas. Si roges, quid si verbis tantum, aut precibus rogauerim Titium, vt eas daret Caio? Respondetur, dum modo fidem meam non oblituerim, sed tantum verbis aut precibus rogauerim, non teneri me: quod si fidem meam dederim, vt bis tamen factis, hoc est, absque animo promittendi, vel

me obli-

me obligandi teneat me, quia in re graui obligamur animū confortitate verbis, ne damnum in proximum sequatur.

Dubium decimum sextum, quid dicendum sit, quando contractus est nullus, quo se obligauit principalis debitor creditor; an etiā tunc sit obligatus fideiussor? V. g. Emit à Titio mercatore credita pecunia merces filii familias, vel pupilli, vel minor sine facultate patris, tutoris, vel curatoris, & pro eo fideiussit Caius, An teneatur Caius soluere pro filio familias: Respondetur, quando tūc obligatio principalis debitoris, est nulla, etiam fideiussoris obligatio est inualida ipso iure. Hoc autem intelligitur, quando fideiussor rogatus fidem suam obstitit: nam si creditor ipse deceperit, asserendo debitorem posse cum eo contractū facere, & esse soluendum, tunc obligatur fideiussor ad resarciendum damnum, quod passus est creditor, si tamen creditor nouerit debitorem esse sub alterius potestate constitutum, & nihilominus suas ei pecunias crediderit, aut mutauerit, tunc, fideiussor non manet obligatus: sibi enim imputare debet creditor, si tunc damni aliquid patiatur. Item est aduertendum, quod res credita, vel mutata debitori, sub alterius potestate constituto, qualis est filius familias, seruus, vxor, religiosus, pupillus, minor, conuersa fuerit in bonum eius, sub quo est, tunc in damnis debet seruari creditor; ut colligitur ex c. quibusdam de fideiussoribus. & creditor, licet non possit in iudicio agere actione ex contractu fideiussionis, agere tamen actione de in rem verso. l. i. c. l. si pro parte. ff. de in rem verso.

De quasi contractibus. Cap. XXII.

HACTENVS explicuimus genera contractuum & obligationes, quae ex contractibus oriuntur. Restat, ut agamus de quasi contractibus, & obligationibus, quae ex ipsis nascuntur.

In Institut. lib. 3. extat. tit. De obligationibus, quae ex quasi contractibus oriuntur. Dicuntur etiam obligationes nasci ex quasi contractu, eo quod non oriuntur ex contractu, vel delicto, aut quasi delicto. Non oriuntur ex contractu, quia contractus non est, nisi interueniat consensus contrahentis. At in qua si contractibus obligantur etiam ignerantes, ut infra dicemus. Nec oriuntur huiusmodi obligationes ex delicto, vel quasi delicto, quia ab his pro peccato nascuntur.

In Institut. de obligationibus, quae ex quasi contractu oriuntur, quinque genera quasi contractuum enumerantur. Primum dicitur negotiorum gestorum. Secundum administratae tutelae, vel curae. Tertium Communionis rerum, siue bonorum. Quartum hereditatis aditae. Quintum indebiti soluti. Et primo loco agendum est. De quasi contractu negotiorum gestorum.

De Negotiis gestis. Cap. XXIV.

DIGESTORVM lib. 3. extat. Tit. qui est quintus, de negotiis gestis. Item Titulus extat in C. lib. 2. qui est 19. Tunc autem existit obligatio ex quasi contractu negotiorum gestorum, quando te absentem mihi obligatum facio ex eo, quod sponte mea vtiliter gero negotia tua, ex quo vtrique oriuntur quaedam actiones & obligationes. Requiritur autem in hoc quasi contractu absentia, nisi praesens fueris, & permiseris alium tua negotia gerere, eo ipso videris mandare, & oritur contractus mandati. l. si remunerandi §. si passus, ff. Mandati.

Notandum est, alienum negotium quatuor modis geri posse. Primum cura, & officio, ut in tutoribus, curatoribus, procuratoribus, administratoribus. Secundum re ipsa nimirum eum in rem tuam aliquid impenderit, etiam si tui intuitu id non fecerim. Tertio Ratihabitione, nempe quando quod tuo nomine gessi, ratum habes, & nisi ratum haberes, nihil ad te pertinet. Quarto ipsa negotii gesti actione, ut si tuo creditori soluum, te absente, vel ignorante. Item in hoc quasi contractu nihil refert, si aliquis gerat negotia alterius siue per se, siue per alium: potest enim, qui negotia gerit, sicut & procurator, alique substituere ad negotia gerenda, suo tamen periculo. l. Nam & Seruus, §. fin. Institut. Moral. Par. 3.

ff. De negotiis gestis. Neque enim excusatur, si dicat se credidisse idoneum futurum, quem substituerat. Item nihil refert, an quis negotia absentis gesserit aliqua necessitate urgente, an vero sua sponte, nimirum quia fauebat absentis, & eum beneficio officere cupiebat. l. At Prator, §. Hac altione ff. De negotiis gestis. Item nihil refert, an quis vnum negotium gesserit, an plura, Item siue in iudicio gesserit, siue extra iudicium. l. At Prator, §. fin. ff. De negotiis gestis.

Dubium primum ex qua culpa teneatur, qui gerit negotium alterius? Respondetur eum teneri solum ex dolo & lata culpa. l. Si negotium, c. l. ait Prator, §. Interdum, ff. De negotiis gestis, c. Institut. De oblig. qua ex quasi contractu nascuntur. §. Igitur. Et hoc intelligitur, quando negotium gestum in bonum solius absentis est: nam si negotium geratur non solum in bonum eius, cuius est negotium, sed etiam in bonum eius, qui gerit, tunc etiam tenetur ex leui culpa, quia negotium est in bonum vtriusque, sic esse solet in procuratoribus, & administratoribus, qui stipendio negotia aliorum gerunt.

Dubium secundum. An qui gerit negotium alterius, aliquando teneatur ex leuissima culpa, & ex casu fortuito. Respondetur ex Glossa in l. At Prator, §. Interdum, ff. De negotiis gestis, aliquando teneri ex culpa leuissima, & probat. ex l. Si pupilli §. Videamus, ff. De negotiis gestis; item Glossa in l. Si negotia, ff. De negotiis, docet gerentem negotium alterius in sex casibus obligari ex casu fortuito. Primum, si gesserit negotia pupilli, l. Si pupilli supra citata. Secundum, si accesserit animo depradandi. l. Si pupilli, §. Sed & si quis, ff. De negotiis gestis. Tertio, si accesserit ad negotia insueta, quae alius non est solitus gerere. l. Si negotia, ff. De negotiis gestis. Quarto, si casum fortuitum in se recipit specialiter. l. Negotium, c. De neg. gest. Quinto, si culpa praecessit casum. l. Siue hereditaria, ff. De neg. gest. Sexto, si fuerit in mora. l. Cum res, in fine, ff. De legatis. 1.

Dubium tertium, An semper is, cuius negotia alius gessit, teneatur ad expensas? Respondetur. Quandoque expresse significauit, ne alius ipsius negotium gereret, non tenetur ad expensas, quas alius fecit post huiusmodi admonitionem, etiam si vtiliter negotium gesserit: factas tamen expensas ante admonitionem tenetur soluere. l. fin. c. De negot. gest. c. l. Si ex duobus, ff. De nego. gest. Quandoque vero nulla praecessit huiusmodi admonitio, si negotium est vtiliter gestum, tenetur expensas soluere. Et fati est, si a principio, cum geri negotium cepit, fuerit vtile, licet postea casu fortuito, aut alia ratione, sit negotium impeditum. V. g. cepit Caius vtiliter reficere domum Titij absentis, & postea casu domus est igni exusta, tenetur Titius soluere expensas vtiliter à Caio initio factas. Item curauit Caius Titij absentis seruum vtilem, vel equum, qui morbo ingrauescente perit, tenetur Titius soluere expensas factas in curando seruo, vel equo. Quandoque vero expensae factae in re Titij absentis, sunt maiores, quam sit utilitas rei, tunc Titius non tenetur illas maiores expensas soluere, nisi pro ratione utilitatis in re sua subsecuta. Item si Caius credat, se vtiliter gerere negotium Titij absentis, & tamen negotium non est vtile Titio, tunc non tenetur Titius soluere expensas. Hac omnia colliguntur ex l. Sed an vltro, c. l. Siue hereditaria, ff. De negot. gest. c. l. Si seruum, c. De nego. gestis. Si quaeras, quid si Caius gesserit negotium Titij absentis, quod Titius gerere non consueuerat, quodque non gessisset, si praesens absuisset. V. g. Si Caius emerit seruos, aut equos ad negotiationem, cum tamen Titius negotiari non consueuerit, & casu fortuito deinde perierint? Respondetur liberum esse. Titio suo nomine negotium gestum ratum habere, aut non habere. Si ratum habeat tenetur expensas soluere: sin minus, non tenetur eas soluere. Sibi enim imputet Caius, qui negotium gessit in solitum.

Si secundo roges, quid si Caius gesserit multa negotia Titij absentis, & ex quibusdam eorum secutum est commodum Titio, & ex aliis incommodum, an Titius possit rata habere negotia ea, ex quibus commodum recepit, cetera vero non? Respondetur: Si omnia sunt vtiliter gesta,